Lietas Nr. 11200009517
Lietas arhīva Nr. K13-0135-17/1

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Dobelē 2017. gada 15. februārī

Dobeles rajona tiesa
tiesnese Inga Putra
piedaloties prokuroram Madaram Ābomam

atklātā tiesas sēdē neatliekamības kārtībā iztiesāja krimināllietu, kurā /pers. C/, /personas kods/, apsūdzēts pēc Krimināllikuma 262. panta pirmās daļas un 312. panta.

Aprakstošā daļa

[1] Tiesas izmeklēšanā tiesa konstatēja, ka /pers. C/ vadīja transportlīdzekli bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām (transportlīdzekļu vadīšanas tiesības noteiktā kārtībā nav iegūtas), atrodoties alkohola ietekmē.

[1.1] 2017. gada 28. janvārī plkst. 4.20 /pers. C/ bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām (transportlīdzekļa vadīšanas tiesības noteiktā kārtībā nav iegūtas) Dobeles novadā, Dobelē, pa Uzvaras ielu virzienā no Brīvības ielas uz Muldavas ielu, būdams alkohola ietekmē, alkohola koncentrācija asinīs 2,4104 promiles, vadīja automašīnu Citroen Berlingo, valsts reģistrācijas Nr. /TL numurs/.

Ar šādām darbībām /pers. C/ izdarīja Krimināllikuma 262. panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu.

[1.2] Turklāt /pers. C/izvairījās no tiesību ierobežošanas soda izciešanas.

Ar 2015. gada 26. maija Dobeles rajona tiesas spriedumu, būdams agrāk tiesāts par transportlīdzekļa vadīšanu alkohola ietekmē, papildsoda – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanas izciešanas laikā, pretēji tiesas noteiktajam aizliegumam, bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām, kas noteiktā kārtībā atņemtas, /pers. C/ 2017. gada 28. janvārī plkst. 4.20 Dobeles novadā, Dobelē, pa Uzvaras ielu virzienā no Brīvības ielas uz Muldavas ielu, vadīja transportlīdzekli Citroen Berlingo, valsts reģistrācijas Nr. /TL numurs/.

Ar šādām darbībām /pers. C/ izdarīja Krimināllikuma 312. pantā paredzēto noziedzīgo nodarījumu.

[2] Tiesas sēdē /pers. C/ savu vainu atzina pilnībā un tiesai apliecināja, ka apsūdzībā norādītās darbības neapstrīd, jo tās atbilst faktiskajiem apstākļiem. Piekrīt pierādījumu pārbaudes neizdarīšanai, jo pierādījumus lietā neapstrīd. Izdarīto nožēlo.

Prokurors izteica viedokli, ka lietā nav nepieciešams veikt pierādījumu pārbaudi, jo konstatēti Kriminālprocesa likuma 499. pantā paredzētie apstākļi.

Tiesas sēdē apsūdzētajam izskaidrota pierādījumu pārbaudes neveikšanas procesuālā būtība un sekas.

Tiesa, ievērojot apsūdzētā un prokurora izteiktos viedokļus, saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 499. pantu nolēma lietā neveikt pierādījumu pārbaudi, jo apsūdzētais atzina savu vainu visā viņam izvirzītajā apsūdzībā un piekrita neveikt pierādījumu pārbaudi tiesas izmeklēšanā. Tiesai pēc lietas materiālu pārbaudes nav radušās šaubas par apsūdzētā vainu.

Motīvu daļa

[3] Apsūdzētā darbības par noziedzīgo nodarījumu ir pareizi kvalificētas pēc Krimināllikuma 262. panta pirmās daļas, jo viņš vadīja transportlīdzekli bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām (transportlīdzekļa vadīšanas tiesības noteiktā kārtībā nav iegūtas), atrodoties alkohola ietekmē. Apsūdzētā vaina lietā ir pierādīta. Apsūdzētais par izdarīto noziedzīgo nodarījumu ir sodāms.

Apsūdzētā darbības par noziedzīgo nodarījumu ir pareizi kvalificētas pēc Krimināllikuma 312. panta, jo viņš vadīja transportlīdzekli bez vadīšanas tiesībām, kas atņemtas ar tiesas spriedumu, tādējādi izvairījās no tiesību ierobežošanas soda izciešanas. Apsūdzētā vaina lietā ir pierādīta. Apsūdzētais par izdarīto noziedzīgo nodarījumu ir sodāms.

[4] Saskaņā ar Krimināllikuma 262. panta pirmo daļu par transportlīdzekļa vadīšanu, ja nav transportlīdzekļa vadīšanas tiesību (transportlīdzekļa vadīšanas tiesības noteiktā kārtībā nav iegūtas vai ir atņemtas) un ja vadītājs atrodas alkohola ietekmē, soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz vienam gadam vai ar īslaicīgu brīvības atņemšanu, vai ar piespiedu darbu, vai ar naudas sodu, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz laiku līdz pieciem gadiem un konfiscējot mantu vai bez mantas konfiskācijas.

Saskaņā ar Krimināllikuma 312. pantu par izvairīšanos no brīvības atņemšanas vai tiesību ierobežošanas soda izciešanas – soda ar brīvības atņemšanu uz laiku līdz vienam gadam vai ar īslaicīgu brīvības atņemšanu, vai ar piespiedu darbu, vai ar naudas sodu.

Atbilstoši Krimināllikuma 35. panta otrai daļai, soda mērķis ir aizsargāt sabiedrisko drošību, atjaunot taisnīgumu, sodīt vainīgo personu par izdarīto noziedzīgo nodarījumu, resocializēt sodīto personu, kā arī panākt, lai notiesātais un citas personas pildītu likumus un atturētos no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas.

Saskaņā ar Krimināllikuma 46. pantu, nosakot soda veidu apsūdzētajam, tiesa ņem vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un tā radīto kaitējumu, viņa personību, bet, nosakot soda mēru apsūdzētajam, tiesa ņem vērā atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus.

Saprotot noziedzīgu nodarījumu kā netaisnīgumu, ko radījusi pārkāpēja darbība vai bezdarbība, ikvienā konkrētā gadījumā ir svarīgi izvēlēties un

piemērot pārkāpējam tādu sodu, kas ir samērīgs un maksimāli atbilst cietušā, sabiedrības un pārkāpēja interesēm. Visu iesaistīto pušu interešu ievērošana ir svarīgs priekšnosacījums efektīvai krimināLsodu politikai. Kriminālsods nav valsts atriebība par izdarīto noziedzīgo nodarījumu, bet tiesiskais instruments, kas var mazināt ar noziedzīgo nodarījumu radītās sāpes un ciešanas, kā arī atturēt personas no pārkāpumu izdarīšanas *(sk. Judins A. Krimināls ods nav valsts atriebība par izdarīto noziedzīgo nodarījumu. Jurista Vārds, 19.03.2013., Nr. 11 (762)).*

[5] Saskaņā ar Krimināllikuma 7. pantu, izdarītie noziedzīgie nodarījumi klasificējami kā mazāk smagi noziegumi, ar kuriem apdraudēta satiksmes drošība un jurisdikcijas intereses tiesas sprieduma vai prokurora lēmuma izpildē.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 499. panta trešās daļas nosacījumiem tiesas izmeklēšanā, pārbaudot apsūdzētās personas raksturojošos datus, tiesa konstatēja, ka apsūdzētajam ir astoņu klašu izglītība, neprecējies, ir dzīvesbiedre, apgādībā 2 bērni, ir pastāvīgs darbs, jau aptuveni 15 gadus strādā SIA "JN Metal" par metinātāju, agrāk divas reizes sodīts, pēdējo reizi 2015. gada 26. maijā Dobeles rajona tiesā pēc Krimināllikuma 262. panta otrās daļas ar piespiedu darbu 150 stundas, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 3 gadiem. Piespiedu darbs izpildīts 2015. gada 12. septembrī, pēdējā sodāmība nav noņemta un dzēsta. Dzīvo /adrese/

Saskaņā ar Krimināllikuma 47. panta otro daļu par atbildību mīkstinošo apstākli tiesa atzīst to, ka apsūdzētais savu vainu vaļsirdīgi atzīst un izdarīto nožēlo.

Saskaņā ar Krimināllikuma 48. panta pirmās daļas 1. punktu kā atbildību pastiprinošu apstākli tiesa atzīst to, ka noziedzīgie nodarījumi veido noziedzīgu nodarījumu recidīvu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 48. panta pirmās daļas 12. punktu kā atbildību pastiprinošu apstākli tiesa atzīst to, ka noziedzīgais nodarījums, kas kvalificēts pēc Krimināllikuma 312. panta, izdarīts alkohola ietekmē.

[6] Nosakot soda veidu apsūdzētajam par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, kas paredzēts Krimināllikuma 262. panta pirmajā daļā, tiesa ņem vērā, ka apsūdzētais izdarījis mazāk smagu noziegumu, kaitējums ne sev, ne citām personām nav nodarīts, taču pastāvēja nopietns apdraudējums, proti, apsūdzētais, ņemot vērā smago alkohola reibumu, nopietni apdraudēja gan savu veselību un dzīvību, gan citu satiksmes dalībnieku veselību un dzīvību. Noziedzīgais nodarījums izdarīts naktī, kad satiksmes intensitāte ir salīdzinoši zema. Apsūdzētais norādīja, ka mašīnu gribēja nogādāt mātei, taču šādi paskaidrojumi vērtējami kritiski, ņemot vērā noziedzīga nodarījuma izdarīšanas laiku. Turklāt personai, neskatoties uz alkohola reibumu, ir jāapzinās, ka tai vispār nav transportlīdzekļa vadīšanas tiesību, tās nekad nav iegūtas, kas automātiski liedz pat apsvērt ideju par transportlīdzekļa vadīšanu, taču tas apsūdzēto nav atturējis.

Nosakot soda veidu apsūdzētajam par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, kas paredzēts Krimināllikuma 312. pantā, tiesa ņem vērā, ka apsūdzētais izdarījis mazāk smagu noziegumu, kaitējums ne sev, ne citām personām nav nodarīts, taču, vadot transportlīdzekli laikā, kad ar tiesas spriedumu noteikts aizliegums to darīt, apsūdzētais parāda savu nihilistisko attieksmi pret tiesisko kārtību valstī. Apsūdzētais nespēj izskaidrot, kas viņu motivējis izdarīt noziedzīgu nodarījumu, proti, nespēj izskaidrot, kāpēc sēdies pie stūres, ignorējot ar tiesas spriedumu noteikto aizliegumu.

Tāpat tiesa ņem vērā personas raksturojošos datus, proti, apsūdzētajam ir pastāvīga darba vieta un dzīvesvieta, ir ģimene, apgādībā 2 meitas, attieksmi pret izdarīto pārkāpumu, proti, tiesas sēdē tiesai rodas pārliecība, ka apsūdzētais apzinās noziedzīga nodarījuma nopietnību un bīstamību, ir izdarījis secinājumus, un apsūdzētajam ir kauns par savu bezatbildīgo rīcību. Kā negatīvu faktoru tiesa vērtē to, ka apsūdzētais nespēj objektīvi novērtēt savu atkarību no alkohola un augstos riskus saistībā ar to, konkrēti, ka alkohola ietekmē var tik un tiek pieļauti dažāda rakstura likumpārkāpumi.

Tiesa ņem vērā to, ka apsūdzētais, piekrizdams pierādījumu pārbaudes neizdarīšanai tiesas izmeklēšanā, izvēlējies vienkāršāka procesa veidu un paātrinājis vienkāršāku krimināltiesisko attiecību noregulēšanu.

Ņemot vērā minēto, tiesas ieskatā Krimināllikuma 35. pantā noteiktais soda mērķis tiks sasniegts ar mazāk ierobežojoša soda piemērošanu, konkrēti, apsūdzētajam piemērojams piespiedu darbs, jo brīvības atņemšanas sods vai naudas sods nav atbilstošs un lietderīgs. Naudas soda nomaksa varētu būt apgrūtināta, proti, kaut arī apsūdzētajam ir pastāvīgs darbs, taču ienākumi ir vidēji, turklāt apsūdzētais uztur divus bērnus.

Piespriežot sodu piespiedu darba veidā, apsūdzētais tiks iesaistīts sabiedrībai nepieciešamos darbos bez atlīdzības, un piespiedu darbs ir sabiedrībai būtiski lietderīgāks, nekā brīvības atņemšanas sods. Piespiedu darba izciešanas rezultātā apsūdzētais tiks motivēts laboties. Apsūdzētais agrāk piemēroto piespiedu darbu pilnībā izcietis.

Tiesa nekonstatē apstākļus, kuri liegtu apsūdzētajam izpildīt piespiedu darbu. Ja notiesātais apzinīgi izpildīs piemēroto piespiedu darbu un pienākumus, tas norādīs uz to, ka notiesātais ir motivēts laboties, līdz ar to tiks panākta notiesātās personas resocializācija.

[7] Nosakot soda mēru, tiesa ņem vērā, ka attiecībā uz abiem noziedzīgajiem nodarījumiem ir konstatēts atbildību mīkstinošs apstāklis – apsūdzētais vaļsirdīgi atzīst un nožēlo izdarīto un atbildību pastiprinošs apstāklis – noziedzīgie nodarījumi veido noziedzīgu nodarījumu recidīvu. Attiecībā uz noziedzīgu nodarījumu, kas paredzēts Krimināllikuma 312. pantā tiesa konstatē atbildību pastiprinošu apstākli – noziedzīgs nodarījums izdarīts alkohola ietekmē. Ņemot vērā minēto, sods nosakāms tuvāk sankcijā paredzētajai maksimālajai robežai.

[8] Ņemot vērā, ka transportlīdzeklis, ar kuru izdarīts noziedzīgs nodarījums, nepieder apsūdzētajam, Krimināllikuma 262. panta pirmās daļas sankcijā paredzētais papildsods – mantas konfiskācija, nav piemērojams.

[9] Tiesa atzīst, ka apsūdzētajam ir piemērojams Krimināllikuma 262. panta pirmās daļas soda sankcijā noteiktais papildsods – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana, kas izpaužas arī kā liegums iegūt transportlīdzekļa vadīšanas tiesības, jo apsūdzētajam transportlīdzekļa vadīšanas tiesības noteiktā kārtībā nav iegūtas.

Izvērtējot jautājumu par tiesību atņemšanas termiņu, tiesa ņem vērā Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa $149.^{15}$ panta ceturto daļu, kur par transportlīdzekļa vadīšanu vai mācīšanu vadīt transportlīdzekli, ja izelpotā gaisa vai asins pārbaudē konstatētā alkohola koncentrācija asinīs pārsniedz 1,5 promili, likumdevējs kā obligātu paredz tiesību atņemšanu uz četriem gadiem.

Ņemot vērā, ka apsūdzētā izelpas gaisā ir konstatēta alkohola koncentrācija 2,4104 promiles (otrais mērījums, ņemot vērā pieļaujamo kļūdu), kas pārsniedz Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa $149.^{15}$ panta ceturtajā daļā pieļaujamo normu, kā arī to, ka apsūdzētajam nekad nav bijušas transportlīdzekļa vadīšanas tiesības, tiesa uzskata, ka papildsods nosakāms vismaz uz tādu pašu termiņu, kā to noteic sankcija par attiecīgo administratīvo pārkāpumu.

Apsūdzētais vadīja transportlīdzekli smagā alkohola reibumā, apzinoties, ka viņam nav tiesību vadīt transportlīdzekli. Tiesas vērtējumā minēto apstākļu dēļ nav pieļaujams, ka apsūdzētais tuvākajā laikā vadītu transportlīdzekļus.

[10] Sods pēc noziedzīgu nodarījumu kopības nosakāms saskaņā ar Krimināllikuma 50. panta pirmo un otro daļu, kas noteic, ja persona izdarījusi

vairākus patstāvīgus noziedzīgus nodarījumus, tiesa, taisot spriedumu, nosaka sodu atsevišķi par katru noziedzīgo nodarījumu. Ja visi noziedzīgie nodarījumi, kas veido noziedzīgu nodarījumu kopību, ir krimināļpārkāpumi vai mazāk smagi noziegumi, galīgais sods nosakāms, ietverot vieglāko sodu smagākajā vai arī pilnīgi vai daļēji saskaitot piespriestos sodus.

Atbilstoši stabilai judikatūrai, kā tas noteikts Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta un Krimināllietu tiesu palātas tiesnešu 2008. gada 1. jūlija kopsapulces lēmuma 31. punktā, nosakot sodu par vairākiem noziedzīgiem nodarījumiem, vispārējos gadījumos piemērojama piespriesto sodu daļēja saskaitīšana. Savukārt, galīgā soda noteikšana, ietverot vieglāko sodu smagākajā, kā arī pilnīgi saskaitot piespriestos sodus, var tik piemērota īpašos gadījumos.

Ņemot vērā tiesisko regulējumu un judikatūras atziņas, lietā piemērojama sodu daļēja saskaitīšana. Daļējas saskaitīšanas rezultātā noteiktais galīgais sods būs adekvāts un samērīgs ar apsūdzētā izdarītajiem noziedzīgajiem nodarījumiem. Tiesa nav konstatējusi kādus īpašus apstākļus, kas būtu pamats galīgā soda noteikšanā piemērot citus sodu saskaitīšanas principus.

[11] Apsūdzētais notiesāts ar 2015. gada 26. maija Dobeles rajona tiesas spriedumu pēc Krimināllikuma 262. panta otrās daļas un sodīts ar piespiedu darbu uz 150 stundām, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz trīs gadiem. Spriedums stājies spēkā 2015. gada 6. jūnijā. Piespiedu darbu apsūdzētais pilnībā izcietis 2015. gada 12. septembrī, savukārt papildsods – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana izciesta daļēji, konkrēti, uz tiesas dienu nav izciests papildsods viens gads trīs mēneši un 19 dienas.

Galīgais sods apsūdzētajam nosakāms pēc spriedumu kopības, saskaņā ar Krimināllikuma 51. panta pirmās daļas noteikumiem spriedumā noteiktajam sodam daļēji pievienojot papildsodu, kas nav izciests pēc Dobeles rajona tiesas 2015. gada 26. maija sprieduma. Turklāt saskaņā ar Krimināllikuma 51. panta otro daļu sodam pievieno ne mazāk kā vienu trešdaļu no neizciestā soda, jo ir konstatēts noziedzīgu nodarījumu recidīvs.

[12] Apsūdzētajam piemērots drošības līdzeklis – uzturēšanās noteiktā vietā. Tiesai nav pamata uzskatīt, ka apsūdzētais varētu izvairīties no sprieduma izpildes, tāpēc piemērotais drošības līdzeklis atceļams pēc sprieduma spēkā stāšanās.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Krimināļprocesa likuma 499., 511., 512., 520., 527., 528., 529., 530. pantu un Krimināllikuma 50. un 51. pantu, tiesa

nosprieda

atzīt par vainīgu /pers. C/ noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 262. panta pirmajā daļā un sodīt ar piespiedu darbu 200 (divsimt) stundas, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz četriem gadiem un sešiem mēnešiem, bez mantas konfiskācijas.

Atzīt par vainīgu /pers. C/ noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas paredzēts Krimināllikuma 312. pantā un sodīt ar piespiedu darbu 60 (sešdesmit) stundas.

Noteikt sodu pēc noziedzīgu nodarījumu kopības, daļēji saskaitot piespriestos sodus, piespiedu darbu 240 (divsimt četrdesmit) stundas, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz četriem gadiem un sešiem mēnešiem, bez mantas konfiskācijas.

Noteikt galīgo sodu /pers. C/ pēc noziedzīgu nodarījumu kopības, noteiktajam sodam daļēji pievienojot neizciesto papildsodu, kas noteikts ar Dobeles rajona tiesas 2015. gada 26. maija spriedumu, **piespiedu darbu 240 (divsimt četrdesmit) stundas, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz pieciem gadiem, bez mantas konfiskācijas.**

Noteikt pienākumu /pers. C/ pieteikties piespiedu darba izpildes uzsākšanai Valsts probācijas dienesta teritoriālajā struktūrvienībā atbilstoši deklarētajai dzīvesvietai 10 (desmit) darba dienu laikā no dienas, kad stājies spēkā tiesas spriedums.

Atcelt drošības līdzekli – uzturēšanās noteiktā vietā pēc sprieduma spēkā stāšanās.

Spriedumu par piespriesto sodu vai sakarā ar pieļautiem procesa pārkāpumiem var pārsūdzēt apelācijas kārtībā 10 dienu laikā pēc pilna sprieduma pieejamības dienas Zemgales apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģijā, apelācijas sūdzību vai protestu iesniedzot Dobeles rajona tiesai.

Pilna sprieduma pieejamības diena 2017. gada 20. februāris.

Tiesnese I. Putra